

محل مهر آموزشگاه	وقت آزمون: ۷۰ دقیقه	 سازمان ملی پرورش استعداد های درخشان	سئوالات درس: علوم و فنون ۱
	ساعت امتحان:		نام و نام خانوادگی:
	تاریخ امتحان: خرداد		شماره داوطلب:
تعداد صفحات:	تعداد سوال: ۲۳	اردبیل دبیرستان فرزنانگان ۲	پایه تحصیلی: دهم انسانی
نام و نام خانوادگی دبیر و امضا: آیدا مختاری نمره با عدد: نمره با حروف:			
بارم	سوالات		نمره
۱	تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره) جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. الف) ویژگی اصلی نثر..... به کارگیری سجع است. ب) شاعران معروف آذربایجان ..... و ..... بودند. پ) آوردن آرایه های ادبی فراوان، امثال و اشعار گوناگون از عربی و پارسی از ویژگی های نثر..... است. ت) کشف الاسرار و عده الابرار از آثار ..... است.		۱
۱	درستی یا نادرستی عبارات زیر را با (ص) و (غ) مشخص نمایید. الف) زبان های ایرانی میانه به دو گروه پارتی و پهلوی تقسیم می شوند. ( ) ب) منظومه یادگار زبیران اصل پهلوی دارد. ( ) پ) شعر غنایی با دو شاعر مشهور رودکی و شهید بلخی قوت و استحکام یافته است. ( ) ت) مهم ترین موضوع کتاب شاهنامه ابومنصوری حماسه ایران است. ( )		۲
۱	ویژگی های نثر دوره سامانی را بنویسید. (۴ مورد)		۳
۵/۰	چرا به سبک دوره سلجوقی، بینابین هم گفته می شود؟		۴
www.my-dars.ir			

بقیه در صفحه دوم		
۰/۲۵	چه کسی در تجدید سبک شعری نیمه دوم قرن ۶ بسیار تاثیر گذار بود؟	۵
۰/۲۵	همه آثار به جز ..... از نمونه های نثر سده های پنجم و ششم هستند. الف) کلیله و دمنه ب) قابوس نامه پ) تاریخ بلعمی ت) تاریخ بیهقی	۶
۱	موسیقی شعر (۶ نمره) هر یک از کلمات زیر دارای چند هجاست؟ نشانه های هجایی هر کدام را بنویسید. الف) استدلال ب) آسمانی پ) محبت ت) آمد	۷
۰/۵	واژه های قافیه و حروف مشترک آن را در هر بیت، مشخص کنید. الف) نفس باد صبا مشک فشان خواهد شد ب) چنین داد پاسخ فریدون که تخت عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد نماند به کس جاودانه نه بخت	۸
۰/۲۵	در کدام گزینه «ی» صامت است؟ الف) دید ب) یار پ) فانی ت) بینا	۹
۰/۵	هجاهای کدام گزینه با مصراع «توانا بود هر که دانا بود» مطابقت دارد؟ الف) تواز هر در که باز آیی بدین خوبی و زیبایی پ) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی ب) برو شیر درنده باش ای دغل ت) خداوندا شبم را روز گردان	۱۰
۱	آیا واژه «حضیض» می تواند با واژه «لذیذ» هم قافیه شود؟ دلیل خود را بنویسید.	۱۱

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

۱	<p>بیت زیر را به هجاهای تشکیل دهنده آن تجزیه و تقطیع کنید؛ سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید.</p> <table border="1" data-bbox="215 396 1460 793"> <tr> <td colspan="15">هجانویسی ۱</td> </tr> <tr> <td colspan="15">نشانه هجایی ۱</td> </tr> <tr> <td colspan="15">هجانویسی ۲</td> </tr> <tr> <td colspan="15">نشانه هجایی ۲</td> </tr> </table> <p>مرنجان دلم را که این مرغ وحشی ز بامی که برخاست مشکل نشیند</p>	هجانویسی ۱															نشانه هجایی ۱															هجانویسی ۲															نشانه هجایی ۲														
هجانویسی ۱																																																													
نشانه هجایی ۱																																																													
هجانویسی ۲																																																													
نشانه هجایی ۲																																																													
۰/۲۵	<p>۱۳ جمله «مقدار آوایی است که دهان با یک بار باز شدن آن را ادا می کند» تعریف کدام یک از موارد زیر است؟ الف) واج ب) حرف پ) هجا ت) مصوت</p>																																																												
۵/۰	<p>۱۴ کدام یک از ابیات زیر دارای «قافیه درونی» و کدام یک «ذوقافیتین» می باشد؟ الف) طرفه می دارند باران صبر من بر داغ و درد ب) مرده بدم زنده شدم، گریه بدم خنده شدم داغ و دردی کز تو باشد خوش تر است از باغ و ورد دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم</p>																																																												
۵/۰	<p>۱۵ واژه «سرافراز» را یک بار با همزه و بار دیگر بدون همزه به خط عروضی بنویسید. با همزه: بدون همزه:</p>																																																												
۰/۵	<p>۱۶ در ابیات زیر «ردیف» را مشخص کنید. الف) شب عاشقان بی دل، چه شبی دراز باشد ب) آب زیند راه را، هین که نگار می رسد تو بیا کز اول شب، در صبح باز باشد مژده دهید باغ را، بوی بهار می رسد</p>																																																												
۱	<p>۱۷ زیبایی شناسی (۶ نمره) نمونه های واج آرای و واژه آرای را در ابیات زیر مشخص کنید. الف) خوابِ نوشین بامدادِ رحیل ب) ما را سری است با تو، که گر خلق روزگار بازدارد پیاده را ز سییل دشمن شوند و سر برود، هم بر آن سریم</p>																																																												
۰/۵	<p>۱۸ موازنه تقابل سجع های ..... و ..... در دو یا چند جمله است..</p>																																																												
۱	<p>۱۹ در عبارات زیر سجع ها را بیابید و نوع هر یک را مشخص کنید. الف) توانگری به هنر است نه به مال، و بزرگی به عقل است نه به سال.</p>																																																												

	(ب) دوستی را که به عمری فراچنگ آرند نشاید که به یک دم بیازارند.	
۲۰	در ابیات زیر آرایه موازنه به کار رفته است یا ترصیع؟ دلیل خود را بنویسید.	
۱	الف) برگ بی برگی بود ما را نوال ب) راه وصل تو، راه پر آسیب مرگ بی مرگی بود ما را حلال درد عشق تو، درد بی درمان	
۲۱	واژه های کدام گزینه همگی سجع متوازی هستند؟	
۰/۵	الف) سال، مال، عار ب) خار، خال، کار پ) کمال، جمال، حلال ت) غایت، نهایت، سعادت.	
۲۲	در ابیات زیر جناس و نوع آن را مشخص کنید. الف) مگذران روز سلامت به ملامت، حافظ ب) پدر با پسر یکدگر را کنار پ) نوبهار است در آن کوش که خوش دل باشی ت) کفر است در طریقت ما کینه داشتن	۲
۲۳	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره) شعر زیر را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید. به دام افتاد روباهی سحرگاه که گر صیاد بیند هم چنینم پس آن گه، مرده کرد او خویشتن را چو صیاد آمد، او را مرده پنداشت دگر کس آمد و گفت: اختیار است چو نام دل شنید از دور، روباه به دل می گفت: با دل نیست بازی بگفت این و به صد داستان و تزویر حدیث دل، حدیثی بس شگفت است	
	الف) چهار مورد از ویژگی های زبانی شعر فوق را بنویسید. ب) شعر فوق را از دید قلمرو ادبی بررسی کنید؟ (۴ مورد آرایه)	
	تنت به ناز طیبیان نیازمند مباد ایدا مختاری	

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر																																																
۱	الف- موزون ب- خاقانی - نظامی پ- فنی ت- ابوالفضل میبدی																																																	
۲	الف- ص ب- ص پ- ص ت- غ																																																	
۳	ایجاز و اختصار در لفظ و معنا؛ تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی؛ کوتاهی جملات؛ لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره های بعد؛ بهره گیری کمتر از لغات عربی؛ افزایش کاربرد نشانه های جمع فارسی بر جمع عربی.																																																	
۴	سبک دوره سلجوقی را باید بینابین نام نهاد؛ زیرا ویژگی های سبک عراقی نیز در آن به چشم میخورد. از شعرای معروف سبک خراسانی میتوان به رودکی، فردوسی، ناصر خسرو و ... اشاره کرد.																																																	
۵	جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی																																																	
۶	گزینه پ																																																	
۷	<table border="1"> <tr> <td>الف-</td> <td>اس</td> <td>تد</td> <td>لال</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>ب-</td> <td>آ</td> <td>س</td> <td>ما</td> </tr> <tr> <td></td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>پ-</td> <td>م</td> <td>حب</td> <td>بت</td> </tr> <tr> <td></td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>ت-</td> <td>آ</td> <td>مد</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>-</td> <td>-</td> <td></td> </tr> </table>	الف-	اس	تد	لال		-	-	-	ب-	آ	س	ما		-	u	-	پ-	م	حب	بت		u	-	-	ت-	آ	مد			-	-																		
الف-	اس	تد	لال																																															
	-	-	-																																															
ب-	آ	س	ما																																															
	-	u	-																																															
پ-	م	حب	بت																																															
	u	-	-																																															
ت-	آ	مد																																																
	-	-																																																
۸	الف- فشان - جوان = ان ب- تخت - پخت = خت																																																	
۹	گزینه ب																																																	
۱۰	گزینه ب																																																	
۱۱	از نظر آوایی واژه حسیض میتواند با لذیذ هم قافیه شود؛ اما به دلیل اینکه شکل نوشتاری آنها متفاوت است، قافیه کردن آنها درست نیست.																																																	
۱۲	<table border="1"> <tr> <td>م</td> <td>رن</td> <td>جان</td> <td>د</td> <td>لم</td> <td>را</td> <td>ک</td> <td>این</td> <td>مر</td> <td>غ</td> <td>وح</td> <td>شی</td> </tr> <tr> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>ز</td> <td>با</td> <td>می</td> <td>ک</td> <td>بر</td> <td>خا</td> <td>ست</td> <td>مش</td> <td>کل</td> <td>ن</td> <td>شی</td> <td>ند</td> </tr> <tr> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>u</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </table>	م	رن	جان	د	لم	را	ک	این	مر	غ	وح	شی	u	-	-	u	-	-	u	-	-	u	-	-	ز	با	می	ک	بر	خا	ست	مش	کل	ن	شی	ند	u	-	-	u	-	-	u	-	-	u	-	-	
م	رن	جان	د	لم	را	ک	این	مر	غ	وح	شی																																							
u	-	-	u	-	-	u	-	-	u	-	-																																							
ز	با	می	ک	بر	خا	ست	مش	کل	ن	شی	ند																																							
u	-	-	u	-	-	u	-	-	u	-	-																																							
۱۳	گزینه پ																																																	
۱۴	گزینه ب = قافیه درونی																																																	

۱۵	الف -	س	رف	راز
		u	-	-
	ب -	سر	اف	راز
		-	-	-
۱۶	الف - باشد ب - می رسد			
۱۷	الف - واج آرای مصوت کوتاه - ب - واژه آرای سر			
۱۸	متوازن - متوازی			
۱۹	الف - مال / سال = سجع متوازی ب - آرند / بیازارند = سجع مطرف			
۲۰	الف: ترصیع - ب: موازنه زیرا در مورد الف سجع های متقابل متوازی هستند اما در مورد ب متوازن هستند.			
۲۱	گزینه پ			
۲۲	الف - سلامت / ملامت = جناس اختلافی ب - کنار / کنار = جناس تام پ - گُل / گُل = جناس حرکتی ت - آیین / آیینه = جناس افزایشی			
۲۳	الف - وجود واژگان کهن؛ مانند گازر و نمیارست / کمی واژگان غیر فارسی / کاربرد شبکه معنایی؛ مانند حبله، دستان، تزویر، دام و دل، زبان، گوش و دندان / ترکیبسازی؛ مانند روبه بازی، حبله سازی / کاربردهای تاریخی دستور: مرده کرد، نمیارست ... کم انگاشت، به کار آید همی / زبان شعر ساده و جمله ها کوتاه است: مانند به دام افتاد روباهی سحرگاه، به روبه بازی اندیشید در راه و... / بیشتر واژگان شعر، ساختمان ساده دارند: مانند دام، روباه، صیاد، گازر، گوش، دل، زبان و... ب - از قرار گرفتن قافیه در پایان هر دو مصراع یک بیت، می فهمیم که قالب شعر مثنوی است. / ترک غم گرفتن، دم نزدن و جهان بر چشم او شد تیره کنایه است. / بجست از دام، همچون از کمان، تیر تشبیه و مراعات نظیر دارد.			

امضاء:

مهشید خدامرادی

نام و نام خانوادگی نویسنده پاسخ:

مای دررس
گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir